

25 *Valtuutettu Sanna Vesikansa:*

Omahoitotarvikkeiden jakelu

"Kansanterveyslain 14 §:n velvoittamana kuntien tulee antaa hoitajan tai lääkärin läheteellä omahoitotarvikkeita. Terveyskeskus muutti 2010 alussa ohjettaan omahoitotarvikkeiden jakelusta ja lopetti keskivaikeaa inkontinenssia sairastavien tippasuojien jakelun kokonaan.

Pidätysvaikeuksista kärsivät monenlaiset ryhmät mm. vammaiset ihmiset, eturauhas- tai suolistosyövän leikkauksesta toipuvat ja suolistosairauksia sairastavat. Uusi ohjeisto vaikuttaa erityisesti aktiivisessa työssä olevien ja aikuistuvien vammaisten nuorten elämän laatuun.

Myös vaikeaa inkontinenssia kärsivien vaippojen määrää on rajoitettu perustellen säästöä mm. taloudellisilla ja ekologisilla syillä.

Vaippavuori on merkittävä ympäristöhaitta. Uusia kangasmateriaaleja on viime vuosina kehitelty runsaasti ja niistä on saatu hyviä kokemuksia. Esim. ihoärsytys on vähentynyt. Elämäntilanteesta riippuen ekologisemmat vaihtoehdot voivat olla parempiakin kuin kertakäyttövaipat. Tarvitaan myös tietoa ja opastusta. Yksinomaan ilmaisjakelua rajoittamalla ei jätteen määrä vähene, vaan kustannukset vain siirtyvät kuntalaisen maksettavaksi. Merkittävälle osalle käyttäjistä vaipat ovat pakko, ei valintakysymys.

Kysynkin asiasta vastaavalta apulaiskaupunginjohtajalta, millä muilla tavoilla kuin vaippojen määrää rajoittamalla Helsinki aikoo kannustaa ekologisuuteen? Miksi terveyskeskus vaikeuttaa aktiivisten työkäisten omatoimisuutta lopettamalla huomaamattomien tippasuojien jakelun ja ohjaa käyttämään epämukavia, suurikokoisia vaippoja?" (Stj)

VASTAUS VT SANNA VESIKANSAN KYSYMYKSEEN NRO 25/2010

Vastauksena esitettyyn kysymykseen sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toimittaa jäljennöksen terveystieteiden tutkimuskeskuksen antamasta lausunnosta.

30.4.2010

SG/MLR

Sosiaali- ja terveystointa
johtava apulaiskaupunginjohtaja
Paula Kokkonen
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2010-853/339
Stn dnro	
Saap./Anl.	04-05-2010

SANNA VESIKANSAN KYSELYTUNTIKYSYMYS

Terke 2010-1046

Terveyskeskus jakaa asiakkailleen omaan sairaanhoitoon tarvittavia hoitotarvikkeita kansanterveyslain 14 §:n nojalla. STM suosituksen (14.1.1999) mukaan maksuttomia hoitotarvikkeita annetaan vasta, kun tarve on pitkäaikainen, vähintään kolme kuukautta kestävä tai pysyvä. STM:n ohjeistus ei velvoita antamaan vaippoja lieväasteisen virtsapidätyskyvyttömyyden hoitoon.

Ns. tippasuojat on tarkoitettu lievän virtsanpidätyskyvyttömyyden hoitoon. Helsingin terveyskeskus on luopunut tippasuojien antamisesta vuoden 2010 alusta alkaen. Ratkaisuun on vaikuttanut se, että pääkaupunkiseudun muut kunnat (Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi) eivät niitä myöskään jaa. Yhtenäiset käytännöt pääkaupunkiseudulla on ollut yleinen tavoite palvelujen järjestämisessä.

Tällä hetkellä on tarjolla laaja valikoima erilaisia vaippatuotteita, joista hoitava tiimi voi yhdessä asiakkaan kanssa valita sopivat tuotteet keskivaiketta ja vaikeaa inkontinenssia potevien henkilöiden käyttöön. Terveyskeskus katsoo, että asianmukainen hoito on nykytilanteessakin turvattu. Esimerkiksi tippasuojat voidaan korvata asianmukaisesti käyttöön sopivalla toisella tuotteella. Terveyskeskus on antanut jakelun muutoksia tukevaa koulutusta noin 450 hoitajalle. Suunnitelmassa on myös lisäkoulutusta. Seuraamme vaippojen tuotekehitystä ja muutamme sen pohjalta tarpeen mukaan vaippavalikoimaamme.

Vaippojen käyttäjiä on noin 6500. Ohjeiden muutokset ovat aiheuttaneet joissakin tapauksissa tyytymättömyyttä käyttäjien taholta. Näihin tilanteisiin pyritään yhteistyöllä löytämään uusien ohjeiden puitteissa mahdollisimman toimiva ratkaisu. Jatkuvakäyttöiset vaipat ovat todennäköisesti tulossa vähitellen laajempaan käyttöön. Tietoa niiden laajamittaisesta käytöstä ei ole kuitenkaan vielä riittävästi. Vanhusten ja pitkäaikaissairaiden kotihoidossa suuri haaste olisi niiden pesun järjestä-

30.4.2010

---

minen, josta aiheutuu huomattavia kustannuksia sekä merkittävää sähkön kulutusta ja luonnon kuormitusta.

Helsingin vaippajakelun sisältö ja määrät ovat samankaltaiset, paitsi pääkaupunki-seudulla, myös useissa Suomen suurimmissa kaupungeissa. Käytön järjeistämislä saavutettaneen noin 20 % vähennys vaippojen aiheuttamaan kuormitukseen luonnossa.

Matti Toivola
toimitusjohtaja

Antti Iivanainen
terveysasemien johtaja